

ATBILD EKSPERTS

Ieturējumi no darba algas (papildināts)

29. septembris, 2015 / Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome; Māris Simulis, zvērinātu advokātu birojs "SORAINEN"

http://www.ifinances.lv/lat/atbild_eksperts/tiesibas?doc=6431

Māris Simulis
Publicitātes foto

Darbinieka mēnešalga ir 450 EUR. Saņemts izpildraksts, kurā noteikts ieturēt 30%. Apgādībā esošu nepilngadīgu bērnu darbiniekam nav. Kā pareizi aprēķināt ieturamo summu?

29.09.2015. atbilde papildināta ar Māra Simuļa, zvērinātu advokātu biroja "SORAINEN" jurista, viedokli.

Atbild Māris Simulis, zvērinātu advokātu birojs "SORAINEN":

Atbilstoši CPL 594.panta noteikumiem parāda piedziņas apmērs ir atkarīgs no parāda piedziņas veida. Tā kā konkrētajā gadījumā nav papildu informācijas par piedziņas veidu, uz darba samaksu tiek vērsta piedziņa 30% apmērā, saglabājot parādniekam darba samaksu un tai pielīdzinātos maksājumus minimālās mēneša darba algas apmērā.

Taču praksē neskaidrs paliek jautājums par CPL noteikto pienākumu "veikt ieturējumus, saglabājot parādniekam maksājumus minimālās mēneša darba algas apmērā". Atšķirīgi to saprot gan darba devēji, gan tiesu izpildītāji, gan grāmatveži.

Nav skaidrs, vai jāsaprot Ministru kabineta (MK) noteikumos Nr.665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" (MK noteikumi Nr.665) noteiktā minimālā darba alga 360 EUR apmērā pirms (bruto) vai pēc (neto) nodokļu nomaksas (jeb minimālā alga kā konstants lielums).

Ja saglabā algu 360 EUR pirms nodokļu nomaksas (bruto)

Jāņem vērā – lai arī 2015.gadā minimālā mēneša darba alga ir noteikta 360 EUR, summa, ko darbinieks faktiski saņem, ir darba alga pēc nodokļu nomaksas, t.i., neto alga, un ieturējumi ir vērsti tieši uz šo summu. Arī CPL

594.panta 4.daļā noteikts, ka ieturējumu apmēru aprēķina no summas, kas parādniekam jāsaņem pēc nodokļu samaksas.

CPL regulējuma mērķis ir ieviest no darba algas izdarāmo ieturējumu summas ierobežojumus, lai ieturējumus nevarētu veikt no darbiniekam nodrošināmajiem mēneša iztikas līdzekļiem vismaz MK noteiktās minimālās mēneša darba algas apmērā. Jāņem vērā, ka par darbinieku neatkarīgi no tā, cik lieli ieturējumi tiek veikti, iedzīvotāju ienākuma nodoklis un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas tiek maksātas no bruto algas.

Piemērs

Ja darbinieka bruto alga ir 450 EUR un viņam apgādībā nav nevienas personas, darbinieka neto alga ir 327,37 EUR. 30% no darba samaksas ir 98,21 EUR (327,37 EUR x 30%). Minimālā mēneša alga neto šim darbiniekam ir 265,34 EUR (jeb bruto 360 EUR). Tātad no darbinieka atlīdzības ik mēnesi var ieturēt:

$$327,37 - 265,34 = 62,03 \text{ EUR.}$$

Šajā gadījumā nevar ieturēt 98,21 EUR (kas ir 30% no darba samaksas), jo darbiniekam jāsaņem darba samaksa un tai pielīdzinātie maksājumi minimālās mēneša darba algas apmērā – neto 265,34 EUR.

Ja saglabā algu 360 EUR pēc nodokļu nomaksas (minimālā alga kā konstants lielums)

No LZTI padomes skaidrojumiem izriet – lai arī ieturējumu apmēru atbilstoši CPL 594.panta 4.daļai aprēķina no summas, kas parādniekam jāsaņem pēc nodokļu samaksas, darbiniekam saglabājamos naudas līdzekļus tomēr aprēķina, par pamatu ņemot neto 360 EUR.

Tiesu izpildītāji ar "minimālās mēneša darba algas apmēru" saprot 360 EUR kā konstantu lielumu, pie kura ir jāapstājas veicamajiem ieturējumiem. Tomēr ar šādu pieeju tiesu izpildītāji minimālās mēneša darba algas apmēru - bruto 360 EUR - netiešā veidā pārvērš par summu, kas ir pēc nodokļu nomaksas (neto).

Šāda pieeja vērtējama kā apšaubāma, jo CPL regulējuma mērķis nevarētu būt tāds, ar kuru tiek ierobežotas parādnieka kreditoru / cietušo un īpaši nepilngadīgo bērnu (uzturlīdzekļu piedziņas lietās) intereses, jo šādā gadījumā ieturamo līdzekļu apmērs ievērojami samazinās. Tāpat saglabājamā summa neatbilst MK noteikumos Nr.665 noteiktajam minimālās darba algas apmēram, kas ir noteikta bruto 360 EUR, jo no šīs summas vēl jāatskaita nodokļi.

To, ka šāda pieeja nav atzīstama par saprātīgu un pareizu, var uzskatāmi parādīt ar šādu piemēru. Ja darba devējs pēc visiem veiktajiem ieturējumiem darbiniekam izmaksā darba algu, piemēram, neto 340 EUR (bruto 468,33 EUR), tad nebūtu pamata norādīt, ka darba devējs nav ievērojis CPL noteikto un nav saglabājis darbiniekam algu minimālās mēneša darba algas apmērā, jo bruto summa ievērojami pārsniedz valstī noteiktās minimālās darba algas apmēru (bruto 468,33 EUR > bruto 360 EUR).

Veiksim aprēķinu saskaņā ar tiesu izpildītāju pieeju!

Piemērs

Ja darbinieka bruto alga ir 450 EUR un viņam apgādībā nav nevienas personas, darbinieka neto alga ir 327,37 EUR. 30% no darba samaksas ir 98,21 EUR (327,37 EUR x 30%). Ja pieņem, ka minimālās darba algas apmērs ir 360 EUR kā konstants lielums (summa neto), pēc tiesu izpildītāju pieejas šajā gadījumā no darbinieka ieturējums nevarētu veikt vispār.

Normatīvais regulējums šobrīd praksē rada atšķirīgu pieeju un interpretāciju, taču, lai aiztaupītu nevajadzīgas pretenzijas no darbiniekiem vai pat tiesvedības, ieteiktu uzņēmumiem tomēr sekot tiesu izpildītāju aprēķinam, kas ir labvēlīgāks darbiniekam. Proti, ja tiesu izpildītājiem no konkrētā darbinieka sprieduma izpildei nav nepieciešams vairāk, tad uzņēmumam šāda nepieciešamība vispār nav aktuāla.